

PHILOLOGY

UDC 37.016:811.161.2:[37.091.64-028.27]-057.875-054.6

DOI 10.36074/2663-4139.08.06

РОЛЬ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСІБНИКІВ У НАВЧАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМЦІВ

ORCID ID: 0000-0001-6622-112X

ВАСЕЦЬКА Лариса Іванівна
канд. пед. наук, доцент, керівник Центру підготовки іноземних громадян
Запорізький державний медичний університет

ORCID ID: 0000-0003-4754-7532

САВЧЕНКО Лілія Андріївна
викладач Центру підготовки іноземних громадян
Запорізький державний медичний університет

УКРАЇНА

Анотація.

У статті досліджено питання доцільності застосування електронних посібників у процесі навчання української мови слухачів-іноземних громадян. Розкрито типову структуру та змістове наповнення електронного посібника з наукового стилю мовлення. Проаналізовано електронну модифікацію навчальної літератури та результативність її використання на заняттях з іноземної мови у вищому навчальному закладі.

Ключові слова: навчальні комп'ютерні програми; електронний посібник; навчальний процес; дидактика.

Постановка проблеми. Останнім часом у дидактиці вищої школи актуалізується проблема використання цифрових технологій для навчання нерідної мови іноземних студентів. Сучасні інтерактивні електронні програми дають можливість комплексно застосовувати технічні та методичні ресурси для навчання певної дисципліни, зокрема іноземної мови. Ці навчальні комп'ютерні програми підвищують якість наочності при поданні граматичного та мовленнєвого матеріалу, що покращує рівень засвоєння іноземцями інформаційних мовних блоків. Створення електронних посібників для іноземних слухачів довузівського етапу підготовки є одним із основних завдань методистів-практиків ЗВО України, оскільки вирішується проблема організації ефективного навчання української мови як іноземної. Електронний посібник із іноземної мови – це тип електронної модифікації сучасної навчальної літератури з метою індивідуалізувати та оптимізувати процес навчання іноземної мови, особливо при навчанні її складним аспектам, зокрема навчанні іноземців наукового стилю мовлення. Такі електронні посібники мають високий рівень інтерактивності, бо

© Васецька Л.І., Савченко Л.А., 2020
© Vasetska L., Savchenko L., 2020

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139>
<https://doi.org/10.36074/2663-4139.08.06>

складаються з різноманітних видів навчального матеріалу: тексти, завдання, тести, навчальні ігри, схеми, таблиці, малюнки, анімації, аудіо- та відеоматеріали. Усе це зумовлює підвищення мотивації в іноземних слухачів до вивчення складних аспектів нерідної мови.

Отже, розробка та впровадження в освітній процес мовних кафедр нефілологічних ЗВО електронних посібників є важливим етапом організації сучасного навчального процесу. Це дидактичне явище зумовлює актуальність теми нашого дослідження, а саме аналіз типів електронних модифікацій навчальних книг, розкриття ролі електронних посібників у навчанні української мови іноземців.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблему впровадження в освітній процес вищої школи електронних засобів навчання розглядають у своїх працях такі науковці, як В. П. Вебер [2], Ю. О. Жук [3], О. Г. Корбут [4], Ю. С. Шлапак [5], Н. Цимбал [6] та інші.

Метою статті є дослідження ролі електронних посібників у навчанні української мови слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки.

Завданням дослідження є визначення структури, змістового наповнення та місця електронних посібників у навчальному процесі.

Виклад основного матеріалу. У Центрі підготовки іноземних громадян Запорізького державного медичного університету активно застосовуються цифрові технології навчання, як-от: електронне тестування в системі RATOS, завдання на відкритих інтерактивних та мультимедійних платформах (Learning Apps, Classroom), можливості Microsoft Office 365 тощо. Новим напрямом у нашій роботі стало створення електронних посібників для іноземних слухачів.

Проаналізуємо структуру та змістове наповнення типового електронного посібника з наукового стилю мовлення для слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки. По-перше, електронний посібник повинен мати навчально-методичну та виховну мету.

Навчально-методична мета : розширити та урізноманітнити навчальний матеріал з дисципліни «Українська мова» (аспект: науковий стиль мовлення), створити додаткові тренінгові завдання та комп'ютерні різновиди контролюючих тестів, додати цікаві та різнобічні фахові відеоматеріали.

Виховна мета: підвищити мотивацію в іноземних слухачів до навчання української мови, зокрема, збудити їхній інтерес до вивчення наукового стилю мовлення, долучити іноземців до самостійної роботи з метою покращення рівня володіння мовними знаннями, мовленнєвими вміннями та навичками.

Електронний навчальний посібник із наукового стилю мовлення обов'язково має бути частиною електронного навчально-методичного комплексу матеріалів із дисципліни «Українська мова як іноземна», щоб ефективно реалізувати мету навчання іноземців нерідної мови за різними видами мовленнєвої діяльності в послідовній та

взаємопов'язаній системі навчально-методичних компонентів навчання мови на довузівському етапі підготовки.

Обмежена кількість лексико-граматичних та мовленнєвих завдань, що розміщено в традиційних посібниках із наукового стилю мовлення, а також складнощі, які виникають в іноземців під час їх виконання, зумовлюють створення різних типів електронних модифікацій навчальних книг із наукового стилю мовлення для самостійної роботи.

Головна мета електронного посібника для самостійної роботи – це мовний тренінг, закріплення вивченого лексико-граматичного матеріалу під час аудиторних практичних занять, розвиток та вдосконалення мовних і мовленнєвих вмінь та навичок.

Аналіз структури електронної книги з української мови для самостійної роботи іноземців довузівського етапу підготовки розглянемо на прикладі типового електронного посібника із наукового стилю мовлення, який створено в Центрі підготовки іноземних громадян авторами Савченко Л. А. та Молчановою І. В. [1].

Електронний посібник структуровано за наступними розділами:

- Титульний аркуш.
- Зміст.
- Робоча програма з дисципліни «Українська мова», «Українсько-іспансько-французький словник» для слухачів іноземних громадян довузівського етапу навчання та мінімум лексико-граматичних конструкцій.
- Основна частина (зміст практичних занять).

На кожній електронній сторінці посібника розміщується одне заняття, яке містить окрім комплексу мовних, мовленнєвих та комунікативних завдань два обов'язкові структурні блоки: 1) медіапрезентація; 2) тести до вивченої теми. Частина занять містять додаткові відеоматеріали та окремі словнички до текстів.

- Список використаної та рекомендованої літератури.

Основна частина електронного посібника складається із презентації змісту практичних занять згідно з тематикою плану самостійної роботи слухачів Центру підготовки іноземних громадян Запорізького державного медичного університету. Усі заняття мають типову структуру: медіапрезентації з поясненням нового матеріалу та лексико-граматичними, мовленнєвими, комунікативними завданнями і тести. Медіапрезентації містять наочний супровід у вигляді таблиць, схем, малюнків, фото та відеоматеріалів.

Оскільки навчання наукового стилю мовлення передбачає подання широкого масиву термінології та спеціальної лексики, то слухачам-іноземцям часто складно зрозуміти певні понятійні словосполучення в науковому тексті. Це зумовлює використання супроводу до текстів: коротких словників фахової термінології, малюнків та відеоматеріалів із тлумаченням нових термінів та словосполучень, поясненням нової наукової інформації з фахового предмету.

Змістова складова електронного посібника для самостійної роботи базується на лексико-граматичному матеріалі, який вивчається іноземними студентами на практичних заняттях із наукового стилю мовлення.

Електронний варіант тестів розміщується також в системі Ratos та може використовуватися як під час аудиторної, так і позааудиторної самостійної роботи слухачів-іноземних громадян.

Висновки. Отже, слухачі-іноземні громадяни широко користуються електронними посібниками, а навчальний процес у центрах підготовки іноземних громадян або на мовних кафедрах у нефілологічному ЗВО завдяки цифровим технологіям має більш ефективну та якісну організацію. Електронна навчальна література, впливаючи на зорову, слухову та емоційну пам'ять іноземного слухача, заохочує його, як мовну особистість, до саморозвитку і самовдосконалення. Такий тип посібників покращує процес запам'ятовування іноземцями нового лексико-граматичного та мовленнєвого матеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Савченко Л. А., Молчанова І. В. (2020) Українська мова. Науковий стиль мовлення. Частина I.: *електронний посібник для самостійної роботи слухачів-іноземних громадян довузівського етапу підготовки*. Запоріжжя, 2020.
- [2] Вебер В. П. (2005) Навчально-методичні вимоги до електронного підручника з інформатики. Нові технології навчання. К.: *Міністерство освіти і науки України*, с. 38–39.
- [3] Жук Ю. О. (2000) Електронний підручник та проблема систематики комп'ютерно-орієнтованих засобів навчання. *Нові технології навчання: наук. метод. зб.* Київ, вип. 25, с.17.
- [4] Корбут О. Г. Електронний підручник як елемент освітнього середовища. Вилучено з: http://confesp.fl.kpi.ua/sites/default/files/tezi_korbut.pdf
- [5] Шлапак Ю. С. Форма і зміст підручників в умовах поширення електронних технологій. Вилучено з: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/349>
- [6] Цимбал Н. (2014) Електронні навчальні посібники в системі підготовки майбутніх учителів. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, № 10, ч.1.

THE ROLE OF ELECTRONIC MANUALS IN THE PROCESS OF TEACHING UKRAINIAN TO FOREIGNERS

VASETSKA Larisa, PhD (Pedagogy), associate professor, Head of the Foreign Citizens Training Center Zaporizhzhya State Medical University

SAVCHENKO Liliia, Lecturer at the Foreign Citizens Training Center Zaporizhzhya State Medical University

UKRAINE

Abstract. The article explores the expediency of using electronic manuals in the process of teaching the Ukrainian language to foreign students. The structure and content of the manual «Ukrainian Language. Scientific style of speech. Part I » by L. A. Savchenko and I. V. Molchanova. The transformation of electronic educational literature and the effectiveness of its use in language classes in higher education are analyzed.

Keywords: *computer training programs; an electronic guide; educational process; didactics.*

© Васецька Л.І., Савченко Л.А., 2020

© Vasetska L., Savchenko L., 2020

<https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139>

<https://doi.org/10.36074/2663-4139.08.06>